

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii

Recursul în interesul legii nr. 21/2015

Dosar nr. 17/2015

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

Decizie nr. 21/2015 din 19/10/2015

Dosar nr. 17/2015

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 943 din 21/12/2015

Iulia Cristina Tarcea - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Lavinia Curelea - președintele Secției I civile
Roxana Popa - președintele delegat al Secției a II-a civilă
Ionel Barbă - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Sorina Popescu - președintele Secției penale
Andrea Liana Constanda - judecător la Secția I civilă - judecător-raportor
Viorica Cosma - judecător la Secția I civilă - judecător-raportor
Lavinia Dascălu - judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș - judecător la Secția I civilă
Doina Popescu - judecător la Secția I civilă
Bianca Elena Țândărescu - judecător la Secția I civilă
Nicoleta Țândăreanu - judecător la Secția I civilă
Romanița Ecaterina Vrînceanu - judecător la Secția I civilă
Marian Budă - judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu - judecător la Secția a II-a civilă
Monica Ruxandra Duță - judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isaiță - judecător la Secția a II-a civilă
Nela Petrișor - judecător la Secția a II-a civilă - judecător-raportor
Mirela Politeanu - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia - judecător la Secția a II-a civilă
Doina Duican - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Niculae Mănișuțiu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Simona Daniela Encean - judecător la Secția penală
Mariana Ghena - judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursurile în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 17/2015 a fost constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 27² alin. (2) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Antonia Constantin.

La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare

recursurile în interesul legii formulate de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la "interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil raportate la prevederile art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește includerea echivalentului valoric al normei de hrană în totalul veniturilor lunare nete în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului".

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursurilor în interesul legii, precum și cu privire la faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție a mai fost investită cu această problemă de drept printr-o sesizare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, ce a fost respinsă ca inadmisibilă pentru lipsa caracterului de noutate, prin Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Referă, de asemenea, că la dosar au fost depuse hotărâri contradictorii pronunțate de instanțele judecătorești, că judecători-raportori au fost desemnați, conform prevederilor art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, doamnele judecător Andreia Liana Constanda și Viorica Cosma de la Secția I civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și Nela Petrișor de la Secția a II-a civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori.

Doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, acordă cuvântul doamnei procuror Antonia Constantin, pentru susținerea recursurilor în interesul legii.

Doamna procuror Antonia Constantin susține că din verificarea jurisprudenței se observă că și după pronunțarea Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 de către Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept practica instanțelor a rămas neunitară, că unele instanțe s-au raportat la considerentele acestei decizii, pe când altele au reținut că prin hotărârea pronunțată pentru dezlegarea acestei chestiuni de drept nu s-a hotărât asupra fondului.

Cât privește admisibilitatea recursurilor în interesul legii formulate, reprezentantul procurorului general apreciază că acestea sunt admisibile, deoarece sesizarea precedentă a fost respinsă pentru o condiție de admisibilitate specială, ce deosebește cele două mecanisme de unificare a practicii judiciare.

În practică s-au conturat două orientări jurisprudențiale: unele instanțe au considerat că echivalentul valoric al normei de hrană nu se include în venitul lunar net realizat de către debitorul obligației de întreținere, deoarece, ca drept recunoscut unor categorii de persoane în virtutea activității desfășurate și a condițiilor de muncă deosebite, având scopul de a asigura menținerea sănătății angajatului potrivit standardului locului de muncă, reprezintă un venit cu destinație specială, exceptat de la orice urmărire pentru orice fel de datorii, inclusiv pentru cele care privesc pensii de întreținere, potrivit art. 729 alin. (7) din Codul de procedură civilă, corespunzător art. 409 alin. 7 din Codul de procedură civilă din 1865.

Alte instanțe judecătorești au considerat că echivalentul valoric al drepturilor de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se include în veniturile nete realizate de către debitorul obligației de întreținere pe baza cărora se stabilește cuantumul pensiei de întreținere, întrucât constituie venituri cu caracter permanent, iar dispozițiile art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil nu fac nicio distincție în această privință.

Doamna procuror Antonia Constantin arată că procurorul general apreciază că prima orientare jurisprudențială este în litera și spiritul legii deoarece, chiar dacă aceste venituri au caracter de continuitate, iar Codul civil se referă la totalitatea veniturilor nete ale debitorului, prioritară este afectarea echivalentului valoric al normei de hrană. De asemenea, trebuie avute în vedere și normele Codului de procedură civilă privind executarea silită a debitorului, respectiv art. 729 alin. (7), precum și dispozițiile art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează insesizabilitatea totală și absolută a sumelor cu afecțiuune specială. Toate aceste considerente conduc la concluzia că afectarea stabilită de legiuitor este un element de referință în aplicarea normei de drept. Mutatis mutandis, și în cauza de față se păstrează rațiunile pentru care Plenulul fostului Tribunal Suprem, în Decizia de îndrumare nr. 14 din 23 mai 1963 (despre care se face vorbire și în Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept), a decis că sporurile pentru condiții deosebite de muncă nu pot fi cuprinse în câștigul din muncă pe baza căruia se stabilește pensia de întreținere, întrucât trebuie să se țină seama de scopul urmărit de lege.

Pentru toate aceste considerente solicită admiterea recursurilor în interesul legii formulate de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și

pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursurilor în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursurilor în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

1. La data de 8 iunie 2015, prin Adresa nr. 2.359/A/2015, Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii privind interpretarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (2) din Codul civil, coroborate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se determina dacă în cuantumul pensiei de întreținere stabilite în sarcina unuia dintre părinți se include norma de hrană, ca fiind un venit cu caracter permanent.

2. Recursul în interesul legii a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție la 10 iunie 2015, formându-se Dosarul nr. 17/2015, cu termen de soluționare la 19 octombrie 2015.

3. Cu adresele nr. 1.484/383/III-5/2013, 1.640/C/3.297/III-5/2015 și 1.667/C/3.357/III-5/2015 din 11 august 2015, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu recursul în interesul legii declarat de procurorul general, ca urmare a sesizării din oficiu, precum și la Sesizarea nr. 101.365/2015 din 19 iunie 2015 a Ministrului Justiției și în considerarea recursului în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava, în temeiul art. 514 din Codul de procedură civilă, referitor la problema de drept privind "interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil prin raportare la prevederile art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește includerea echivalentului valoric al normei de hrană în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului".

4. Recursul în interesul legii declarat de procurorul general a fost înregistrat cu nr. 20/2015.

5. Constatându-se că obiectul sesizării este identic cu cel ce face obiectul Dosarului nr. 17/2015, s-a dispus conexarea celor două dosare.

II. Problema de drept ce a generat practica neunitară

6. Prin recursurile în interesul legii formulate de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a arătat că în practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil prin raportare la prevederile art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă valoarea financiară a normei de hrană prevăzută de acest din urmă act normativ trebuie inclusă în venitul lunar net ce reprezintă baza de calcul al pensiei de întreținere datorate de către părinte copilului.

7. În această problemă de drept, jurisprudența instanțelor și-a menținut caracterul neunitar și după publicarea Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014.

III. Examenul jurisprudențial

8. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că echivalentul valoric al normei de hrană nu se include în venitul lunar net realizat de către debitorul obligației de întreținere. În motivarea acestor soluții s-a arătat că drepturile bănești în discuție, nefiind impozitate potrivit art. 55 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (în continuare Codul fiscal), nu constituie venituri asimilate salariilor. Excluderea lor din totalul veniturilor care constituie baza de calcul al pensiei de întreținere se datorează destinației speciale a acestor sume de bani, acestea fiind afectate în mod exclusiv desfășurării activității debitorului obligației de întreținere.

Chiar dacă este un venit permanent și stabil, echivalentul valoric al normei de hrană, ca drept recunoscut unor categorii de persoane în virtutea activității desfășurate și a condițiilor de muncă deosebite, având scopul de a asigura menținerea sănătății angajatului potrivit standardului locului de muncă, reprezintă un venit cu destinație specială, exceptat de la orice urmărire pentru orice fel de datorii, inclusiv pentru cele care privesc pensii de întreținere, potrivit art. 729 alin. (7) din Codul de procedură civilă [corespunzător art. 409 alin. 7 din Codul de procedură civilă din 1865].

În motivarea unora dintre hotărârile judecătorești examinate s-a făcut trimitere și la considerentele Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

9. Într-o altă opinie s-a susținut că echivalentul valoric al drepturilor de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se include în veniturile nete realizate de către debitorul obligației de întreținere pe baza cărora se stabilește cuantumul pensiei de întreținere, întrucât constituie venituri cu caracter permanent, iar dispozițiile art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil nu fac nicio distincție în această privință.

Fiind incluse în categoria veniturilor periodice realizate din muncă de către debitorul obligației de întreținere, acestea pot fi urmărite în condițiile art. 729 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă [corespunzător art. 409 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură civilă din 1865].

În motivarea unor hotărâri judecătorești, îndeosebi după publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014, a Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a reținut și că echivalentul valoric al normei de hrană nu reprezintă un spor cu destinație specială (această natură având-o, de exemplu, drepturile de echipament) și nici sporuri pentru condiții deosebite de muncă, întrucât scopul unui atare spor este de acela de a permite beneficiarului său să anihileze efectele nocive pe care le are asupra organismului prestarea unei munci în condiții vătămătoare (cum ar fi, de exemplu, cazul sporului destinat achiziționării unui aliment necesar combaterii efectelor substanțelor toxice de la locul de muncă), situație în care destinația sporului constă exclusiv în achiziționarea aceluiași aliment pentru consumul propriu al angajatului.

S-a considerat că această modalitate de interpretare și aplicare a legii corespunde principiului interesului superior al copilului impus de art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, principiu cărui trebuie să i se dea eficiență în legătură cu toate drepturile și îndatoririle ce revin părinților, inclusiv în ceea ce privește determinarea mijloacelor materiale ale părintelui debitor al obligației de întreținere.

IV. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

10. Prealabil analizei teoretice a problemei de drept, procurorul general a prezentat considerentele pentru care recursurile în interesul legii declarate sunt admisibile, prin raportare la Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Astfel, a apreciat că în cauză este îndeplinită condiția prevăzută de art. 514 din Codul de procedură civilă, existând o problemă de drept rezultată din interpretarea și aplicarea diferită a dispozițiilor legale evocate. De asemenea este îndeplinită și condiția de admisibilitate prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă, întrucât divergența de jurisprudență este profundă și persistă chiar și după data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei amintite.

Având în vedere și faptul că precedentă sesizare pentru dezlegarea chestiunii de drept a fost respinsă ca inadmisibilă, procurorul general a apreciat că recursul în interesul legii în aceeași problemă de drept este admisibil, neoperând în această privință efectul negativ al autorității de lucru judecat.

11. Sub aspect teoretic, procurorul general a apreciat primul punct de vedere exprimat ca fiind în acord cu litera și spiritul legii, pentru următoarele considerente:

Potrivit dispozițiilor art. 524 din Codul civil, temeiul obligației legale de întreținere este dat de starea de nevoie a creditorului și de neputința acestuia de a se întreține din munca sau bunurile sale.

În ceea ce privește stabilirea cuantumului întreținerii, art. 529 alin. (1) și art. 527 alin. (2) din Codul civil statuează cu valoare de principiu că întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti și că la stabilirea mijloacelor debitorului obligației de întreținere se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora, urmând a fi avute în vedere și celelalte categorii de obligații ale sale.

În mod constant, atât în doctrină, cât și în practica judiciară s-a stabilit că la determinarea cuantumului pensiei de

întreținere nu se iau în calcul decât veniturile cu caracter permanent, nu și cele întâmplătoare. Pentru evitarea unor posibile impedimente la executarea silită a datoriilor ce constau în pensii de întreținere, dispozițiile de drept substanțial trebuie aplicate prin coroborare cu prevederile de drept procesual care stabilesc veniturile ce pot forma obiect al urmăririi silite.

Deși, în anumite condiții, veniturile reprezentate de alocația financiară ce constituie echivalentul valoric al normei de hrană, atunci când executarea dreptului prevăzut în favoarea personalului din cadrul instituțiilor indicate în cuprinsul art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu se face în natură, dobândesc un caracter de continuitate, totuși, nu pot fi luate în considerare la stabilirea bazei de calcul al pensiei de întreținere datorate potrivit art. 527 și 529 din Codul civil, motivat de afectarea specială a acestui venit al debitorului întreținerii, ceea ce face ca în privința acestora să opereze insesizabilitatea absolută și totală prevăzută de art. 729 alin. (7) din Codul de procedură civilă [corespunzător art. 409 alin. 7 din Codul de procedură civilă din 1865].

Astfel, potrivit art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, scopul acestui drept este de a asigura nevoile nutritive ale personalului indicat de actul normativ prin compensarea eforturilor depuse în procesul de instruire și de îndeplinire a misiunilor, în considerarea condițiilor de mediu și a altor factori specifici locului de muncă și activității prestate.

Este evident că rațiunile pentru care, în general, este recunoscut dreptul anumitor categorii de salariați la o alimentație de protecție, și anume condițiile de muncă deosebite ce necesită un aport caloric crescut, în scopul menținerii sănătății pentru desfășurarea activităților specifice, se regăsesc și în cazul dreptului la hrană prevăzut de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Această afectare specială a dreptului se cuvine a fi recunoscută și trebuie să primească efectele juridice corespunzătoare, chiar și în acele situații în care executarea dreptului nu se face în natură, ci în echivalent, prin plata valorii financiare neimpozabile a normei de hrană, potrivit actului normativ menționat anterior.

Sub acest aspect există o vădită asemănare între veniturile analizate și sporurile pentru condiții deosebite de muncă asupra cărora Plenul fostului Tribunalul Suprem a statuat, prin Decizia nr. 14 din 23 mai 1963, în sensul că nu pot fi cuprinse în câștigul din muncă pe baza căruia se stabilește pensia de întreținere, întrucât trebuie să se țină seama de scopul urmărit de lege, acela de a da posibilitatea materială a angajaților să prevină ori să înlăture efectele dăunătoare pe care le au asupra organismului omenesc acele munci prestate în condiții speciale avute în vedere la acordarea acestor sporuri. Aceleași rațiuni pot fi reținute mutatis mutandis și în privința echivalentului financiar al normei de hrană, conducând la aceeași soluție de excludere a acestor venituri din baza de calcul al pensiei de întreținere datorate potrivit art. 527 și 529 din Codul civil, întrucât ubi eadem esse ratio, ibi eadem solutio esse debet.

V. Opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel Suceava

12. Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava nu a prezentat un punct de vedere asupra problemei de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii, menționând doar că la nivelul Curții practica judiciară în materie este unitară, în sensul primei orientări jurisprudențiale.

VI. Raportul asupra recursului în interesul legii

13. Judecătorii-raportori, constatând, mai întâi, admisibilitatea recursurilor în interesul legii formulate de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și de procurorul general, față de împrejurarea că prin Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, nu s-a statuat asupra fondului sesizării, au apreciat că echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport cu care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului.

VII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizările cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

A. Asupra admisibilității recursurilor în interesul legii

14. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii constată că este îndeplinită condiția de admisibilitate prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă, deoarece din cuprinsul hotărârilor judecătorești anexate sesizărilor conexe, formulate de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava

și procurorul general, reiese existența unei practici neunitare la nivelul mai multor curți de apel din țară asupra problemei de drept ce face obiectul sesizărilor.

15. În contextul verificării admisibilității este necesar a se clarifica și chestiunea raportului dintre aceste sesizări și Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept, prin prisma eventualei autorități de lucru judecat a deciziei în prezenta cauză.

16. Această analiză implică o dublă perspectivă:

- momentul creării practicii neunitare în legătură cu problema de drept în discuție, respectiv anterior sau ulterior publicării Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 în Monitorul Oficial al României, Partea I;

- efectul pozitiv al autorității de lucru judecat.

17. În acest context se reține că prin Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (2) din Codul civil în corelare cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar aceleași norme sunt vizate de prezentele sesizări privind interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești.

18. În cuprinsul considerentelor deciziei s-a reținut că problema de drept a cărei dezlegare s-a solicitat nu este nouă, în sensul art. 519 din Codul procedurii civile, întrucât a făcut obiect de preocupare și a fost tranșată în doctrina și jurisprudența anterioare actualului Cod civil, ale cărui prevederi relevante reiau vechile dispoziții din Codul familiei, de o manieră ce își păstrează actualitatea, în sensul că nu vor putea fi luate în considerare pentru calculul pensiei de întreținere sporul pentru condiții deosebite de muncă și nici sumele de bani cu destinație specială.

19. Nu mai puțin, însă, Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că cerința nouității din art. 519 din Codul de procedură civilă trebuie privită ca unul dintre elementele de diferențiere între cele două mecanisme de unificare a practicii: dacă recursul în interesul legii are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită în rândul instanțelor judecătorești (control a posteriori), hotărârea preliminară are ca scop preîntâmpinarea apariției unei astfel de practici (control a priori). Din această perspectivă, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile nu are scopul de a tranșa o practică divergentă deja existentă, ci de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept, anterior formării unei practici neunitare.

20. Din considerentele Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014, redate anterior, rezultă, în primul rând, că, la data pronunțării acelei hotărâri, exista deja practică neunitară asupra problemei de drept supuse dezlegării instanței supreme (fapt confirmat prin cercetarea hotărârilor judecătorești atașate prezentelor sesizări), pe care completul investit cu soluționarea chestiunii de drept nu și-a propus să o tranșeze, dimpotrivă, a respins sesizarea ca inadmisibilă și în considerarea practicii preexistente.

21. Această primă constatare este relevantă în aprecierea admisibilității sesizărilor de față, în sensul că mecanismul recursului în interesul legii este eficient și nu poate fi împiedicat să funcționeze ori de câte ori se constată existența unei practici neunitare asupra unei probleme de drept, independent de derularea celeilalte proceduri de unificare a practicii judiciare, atât timp cât practica divergentă nu a fost tranșată în cadrul acelei proceduri.

22. O atare concluzie nu este contrazisă de faptul că, ulterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei privind inadmisibilitatea sesizării întemeiate pe art. 519 din Codul procedurii civile, problema de drept în discuție a continuat să fie soluționată diferit de către instanțele judecătorești; dimpotrivă, acest fapt atestă necesitatea adoptării unei decizii în interesul legii.

23. Este adevărat că recursul în interesul legii promovat ulterior procedurii hotărârii prealabile poate fi inadmisibil, însă numai dacă o problemă de drept a fost dezlegată în procedura hotărârii prealabile, iar ulterior sunt date soluții care nesocotesc decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție. Așadar, inadmisibilitatea ar putea fi reținută doar atunci când o problemă de drept a fost considerată nouă în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă și a fost soluționată în fond de către Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Efectul obligatoriu preconizat de către legiuitor prin art. 521 din Codul de procedură civilă este atașat numai deciziilor conținând o dezlegare dată chestiunilor de drept, fiind exclus în cazul deciziilor prin care sesizarea de pronunțare a unei hotărâri prealabile a fost respinsă ca inadmisibilă.

24. Rămâne de văzut dacă o decizie de respingere a sesizării în procedura hotărârii prealabile, care conține considerente referitoare la fondul problemei de drept sesizate, precum în cazul de față, beneficiază, totuși, de efecte

juridice, în sensul că acele considerente pot fi apreciate drept o dezlegare dată chestiunii de drept.

25. Dacă se acceptă că decizia pronunțată în procedura hotărârii prealabile reglementată de art. 519-521 din Codul de procedură civilă beneficiază de autoritate de lucru judecat, ca orice act jurisdicțional, iar autoritatea de lucru judecat ce este atașată actelor jurisdicționale privește nu numai dispozitivul, dar și considerentele pe care acesta se sprijină, acest efect este recunoscut doar în privința considerentelor care sprijină și explicitează soluția adoptată (considerente decisive), precum și a celor prin care s-au dat anumite dezlegări unor chestiuni litigioase ce au legătură cu obiectul dedus judecătii și care au fost dezbătute în proces (considerente decizorii). Autoritatea de lucru judecat nu privește considerentele indiferente, care ar putea lipsi din conținutul motivării, fără ca aceasta să conducă la lipsirea de fundament a hotărârii.

26. De esența considerentelor decizorii este faptul că instanța tranșează anumite aspecte ale judecătii de o manieră incidentală, iar rezolvarea lor se reflectă în mod indirect în dispozitiv, așadar în soluția adoptată și redată expres în dispozitivul hotărârii. Considerentele decizorii nu pot privi însuși obiectul cererilor formulate în proces, deoarece asupra acestora instanța este chemată să se pronunțe în mod explicit prin dispozitiv, astfel încât considerentele care sprijină soluția nu pot fi decât decisive. Considerentele decizorii vizează alte aspecte dezbătute în proces, chiar dacă au legătură cu obiectul cererilor deduse judecătii.

27. Întrucât în cadrul procedurii hotărârii prealabile nu intră în discuție soluționarea altor aspecte decât problema de drept cu a cărei dezlegare este investită Înalta Curte de Casație și Justiție, decizia pronunțată nu poate conține considerente decizorii, ci doar decisive, în legătură fie cu însăși problema de drept sesizată, fie cu inadmisibilitatea sesizării. Cu atât mai mult, nu poate fi conceput ca, atunci când sesizarea de pronunțare a unei hotărâri prealabile a fost respinsă ca inadmisibilă, eventualele considerente prin care instanța se pronunță chiar asupra problemei de drept să fie decizorii. Asemenea considerente ar contrazice dispozitivul deciziei, care nu conține o soluție asupra chestiunii de drept, situație în care ar trebui asimilate unor considerente indiferente, care nu afectează soluția adoptată.

28. De altfel, Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 nu conține aprecieri proprii ale instanței supreme, în sensul neincluzerii echivalentului valoric al normei de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza de calcul al pensiei de întreținere. Instanța doar a relevat conținutul deciziei de îndrumare a Plenului fostului Tribunal Suprem și al doctrinei, cu scopul de a demonstra că această chestiune a făcut obiect de preocupare și a fost tranșată în doctrina și jurisprudența anterioare noului Cod civil, nefiind o problemă de drept nouă, în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă. Aceeași menire o are și referirea la practica recentă, ulterioară adoptării și intrării în vigoare a Codului civil.

29. Pe de altă parte, dincolo de paradoxul pe care îl presupune dezlegarea unei probleme de drept printr-o decizie de respingere a sesizării cu acel obiect, este de observat că eventuala inserare a unor considerente decizorii în legătură cu chestiunea de drept ar echivala cu însăși tranșarea acesteia, din moment ce s-ar pune problema autorității de lucru judecat. Or, în acest caz, chiar dacă soluția nu a fost reflectată și în dispozitiv, decizia ar produce efecte obligatorii, iar pronunțarea ulterioară a unor hotărâri judecătorești cu ignorarea sa nu ar justifica promovarea unui recurs în interesul legii.

30. În concluzie, deoarece, în speță, prin Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept, s-a constatat că problema de drept nu este nouă, motiv pentru care sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă, fără a se statua asupra fondului sesizării, recursul în interesul legii este admisibil.

B. Asupra problemei de drept

31. Se impune, mai întâi, a se observa, din cuprinsul art. 527 și 529 din Codul civil, că legiuitorul a prevăzut că obligația de întreținere este datorată în funcție atât de nevoia creditorului, cât și de mijloacele de care dispune debitorul întreținerii ori pe care acesta le-ar putea obține.

32. La calcularea întreținerii se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, de posibilitățile de realizare a lor și de celelalte obligații ale debitorului. Când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabilește în raport cu venitul lunar net al părintelui [art. 529 alin. (2) din Codul civil].

33. Din examinarea tuturor hotărârilor judecătorești anexate sesizărilor rezultă, în esență, că instanțele - atât înainte, cât și după pronunțarea Deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 -, deși au soluționat în mod diferit problema de drept în discuție, au analizat dacă valoarea financiară a normei de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă sau nu un "venit" (mai mult, un "venit lunar net") sau un "venit cu

destinație specială". Astfel, analiza de față are în vedere doar această categorie a "mijloacelor" creditorului, menționată expres în dispozițiile legale supuse interpretării.

34. În ceea ce privește noțiunea de "venit" este de observat că reglementarea din Codul civil referitoare la baza de calcul al pensiei de întreținere datorate de către părinte copilului nu mai face referire doar la "câștigul din muncă" al debitorului [fostul art. 94 alin. (3) din Codul familiei], ci are în vedere, generic, toate veniturile acestuia, indiferent de sursă, respectiv din muncă ori din alte surse (de exemplu, chirii, redevențe, dividende, depozite bancare, fructe civile și industriale ale bunurilor proprii etc.).

35. Niciuna dintre instanțele care au dezlegat în mod diferit problema de drept nu a infirmat caracterul de continuitate pe care trebuie să îl aibă venitul luat în calculul pensiei de întreținere, nefiind incluse veniturile ocazionale, astfel încât nu se vor dezvolta considerente pe acest aspect, reținut în mod constant în practica judiciară și în doctrină, atât în reglementarea Codului familiei, cât și în actuala reglementare a Codului civil.

36. Ceea ce interesează în speță este dacă echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă un "venit" care trebuie luat în considerare la calcularea pensiei de întreținere, conform art. 527 și 529 din Codul civil.

37. După cum rezultă din prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, personalul instituțiilor publice expres menționate are dreptul, în timp de pace, la hrană gratuită, potrivit unei norme zilnice, corespunzând unor plafoane calorice diferențiate pe categorii. Hrana se acordă, de regulă, în natură, iar ca excepție, în bani, prin echivalentul valoric al normei de hrană. În privința acestuia din urmă, legiuitorul folosește fie termenul de "alocație valorică" [art. 2 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare], fie pe cel de "valoare financiară" [art. 4 alin. (4) din același act normativ].

38. Potrivit art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, "beneficiază de acest drept personalul din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției - Administrația Națională a Penitenciarelor și Serviciul Independent de Protecție și Anticorupție, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază și Serviciul de Telecomunicații Speciale". Intră în aceste categorii și cadrele militare, militarii angajați pe bază de contract și salariații civili din aceste instituții publice, după cum rezultă din art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

39. Toate aceste persoane pot fi considerate că își desfășoară activitatea în baza unui statut special prevăzut de lege pentru fiecare categorie în parte și, eventual, în baza unui contract individual de muncă (pentru salariații civili, doar dacă legea specială prevede încheierea unui asemenea contract). Incluziunea debitorilor unei obligații de întreținere în categoriile de beneficiari ai dreptului reglementat de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se analizează de la caz la caz, prin raportare la dispozițiile legale incidente (de altfel, actele normative care reglementează statutul acestor categorii de persoane prevăd, generic, dreptul la hrană gratuită, reglementarea din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vizând condițiile de acordare).

40. Independent de statutul juridic al fiecărei categorii în parte se reține că persoanele vizate pot fi considerate ca făcând parte din familia ocupațională de funcții bugetare "apărare, ordine publică și siguranță națională", în sensul anexei VII din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, fiind vorba despre personal din cadrul instituțiilor publice de apărare, ordine publică și siguranță națională.

41. Potrivit legii, aceste categorii de persoane beneficiază, după caz, de salariu lunar sau de un venit asimilat salariului, denumit soldă lunară, care includ - pe lângă salariul sau solda funcției de bază - indemnizații, compensații, sporuri, prime, premii și alte drepturi salariale.

42. Ordonanța în discuție nu conține vreo prevedere din care să rezulte că echivalentul valoric al normei de hrană ar reprezenta venit. De asemenea, Codul civil nu definește noțiunile de "venit" și de "venit lunar net", regăsite în art. 527 și 529.

43. În acest context, fiind vorba despre venituri din salarii sau asimilate acestora, sunt incidente prevederile art. 55 din Codul fiscal, care definește în alin. (1) veniturile din salarii ca fiind "toate veniturile în bani și/sau în natură obținute de o persoană fizică ce desfășoară o activitate în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege, indiferent de perioada la care se referă, de denumirea veniturilor ori de forma sub care ele se acordă, inclusiv

indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă." Potrivit art. 55 alin. (2) din același act normativ, sunt considerate venituri asimilate salariilor, în scopul aplicării legii, printre altele, "drepturile de soldă lunară, indemnizațiile, primele, premiile, sporurile și alte drepturi ale personalului militar, acordate potrivit legii" [lit. c)].

44. În conformitate cu art. 37 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată,

"(1) În limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni.

(2) Dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie."

45. Prin folosirea noțiunii de venit în art. 527 și 529 din Codul civil s-a intenționat corelarea cu terminologia consacrată în legislația existentă, în sensul însușirii semnificației acordate prin acte normative în vigoare, iar această intenție este confirmată de contextul în care noțiunea este folosită.

46. Codul fiscal cuprinde definiții pentru fiecare categorie de venituri realizate dintr-o activitate desfășurată de o persoană, în sensul art. 7 alin. (1), inclusiv orice activitate desfășurată în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege.

47. Sunt, astfel, definite: veniturile din activități independente (inclusiv venituri din drepturi de proprietate intelectuală - art. 46); veniturile din salarii (art. 55); venituri din cedarea folosinței bunurilor (art. 61); venituri din investiții (printre care veniturile din dividende, dobânzi - art. 65); venituri din pensii (art. 68); venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură (art. 71); venituri din premii și din jocuri de noroc (art. 75); venituri din transferul proprietăților imobiliare (art. 77¹); venituri din alte surse (printre care primele de asigurări, onorariile din activitatea de arbitraj comercial - art. 78 și 79¹).

48. Tot prin prisma dispozițiilor Codului fiscal poate fi identificată natura de "venit" a unor sume de bani încasate de o persoană fizică din alte surse decât cele menționate anterior, precum ajutoarele, indemnizațiile și alte forme de sprijin cu destinație specială, acordate din bugetul de stat sau din bugetul asigurărilor de stat. Acestea sunt menționate în lege (art. 42), printre alte categorii, ca fiind venituri neimpozabile.

49. Dat fiind că obiectivul reglementării regimului juridic al impozitului pe venit a impus legiuitorului stabilirea veniturilor obținute de o persoană fizică, pe care le-a calificat, după caz, drept impozabile ori neimpozabile, se poate considera că normele fiscale în discuție sunt relevante pentru identificarea veniturilor debitorului întreținerii. De altfel, enumerarea din literatura de specialitate a veniturilor ce intră în baza de calcul al obligației de întreținere, arătată mai sus, se suprapune categoriilor de venituri menționate în Codul fiscal.

50. Trimiterea la normele fiscale este, însă, utilă în cadrul de față și prin prisma finalității identificării veniturilor realizate de debitorul întreținerii, în condițiile în care obligația de întreținere se calculează în raport cu venitul lunar net al debitorului.

51. Or, noțiunea de venit lunar net este proprie materiei fiscale, reprezentând baza de calcul al impozitului pe profit și fiind definită, ca atare, de același Cod fiscal pentru diferite categorii de venituri, inclusiv pentru venituri din salarii și venituri asimilate acestora.

52. Ca atare, în virtutea unității terminologice ce trebuie asigurată în diferitele acte normative care conțin o anumită noțiune, în același context, semnificația noțiunilor din Codul fiscal de venituri din salarii, venituri asimilate salariilor și venit lunar net din salariu nu poate fi ignorată în interpretarea și aplicarea textelor din Codul civil în ipoteza dată, în absența unui alt înțeles stabilit de către legiuitor.

53. În raport cu dispozițiile art. 55 alin. (1) și (2) din Codul fiscal, citate anterior, ar însemna că echivalentul valoric al normei de hrană cuvenite potrivit Ordonanței Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă un venit salarial sau asimilat, din moment ce reprezintă venit în bani obținut de persoane fizice ce își desfășoară activitatea în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege. Mai mult, acest caracter s-ar păstra chiar și atunci când acordarea normei de hrană are loc în natură, de vreme ce, potrivit definiției, intră în această categorie și veniturile obținute în natură.

54. Cu toate acestea, art. 55 alin. (4) din Codul fiscal prevede, prin excepție de la alin. (1) și (2), că anumite sume nu sunt incluse în veniturile salariale și nu sunt impozabile, în înțelesul impozitului pe venit.

55. Printre acestea [art. 55 alin. (4) lit. a) -r) din Codul fiscal] sunt prevăzute explicit la lit. b) "drepturile de hrană acordate de angajatori angajaților, în conformitate cu legislația în vigoare".

56. Prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, s-a arătat (pct. 82) că în categoria de sume din art. 55 alin. (4) lit. b) din Codul fiscal se cuprind și "drepturile de hrană în timp de pace, primite de personalul din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională".

57. În condițiile în care sumele de bani reprezentând echivalentul normei de hrană acordate în numerar sau în natură nu intră în categoria veniturilor salariale ori a veniturilor asimilate acestora (în scopul impozitării), nu pot fi avute în vedere la calcularea pensiei de întreținere, deoarece nu intră în venitul net lunar din salarii în raport cu care se cuantifică, în concret, această obligație, din moment ce nu intră nici măcar în venitul brut lunar, pe baza căruia se stabilește venitul net lunar, în acest sens fiind relevante prevederile referitoare la venitul lunar brut și net din salarii.

58. Astfel, în cazul veniturilor din salarii, art. 57 din Codul fiscal prevede că venitul net lunar se calculează (în scopul determinării impozitului, cota de 16% aplicându-se la venitul net) prin deducerea din venitul brut a contribuțiilor sociale obligatorii aferente unei luni.

59. Pct. 106 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare, prevede că "Venitul brut lunar din salarii reprezintă totalitatea veniturilor realizate într-o lună, conform art. 55 alin. (1) - (3) din Codul fiscal, de o persoană fizică, pe fiecare loc de realizare, indiferent de denumirea acestora sau de forma sub care sunt acordate".

60. Se observă că legiuitorul a exclus, în mod explicit, chiar din baza de calcul al venitului net lunar sumele prevăzute de art. 55 alin. (4) din Codul fiscal, relevante în analiza de față.

61. Așadar, sumele în discuție nu numai că sunt excluse de la impozitare, însă nici nu reprezintă venituri din salarii ori asimilate acestora și, ca atare, nu se subsumează noțiunii de "venit", relevantă în contextul art. 527 și 529 din Codul civil.

62. Această concluzie este relevantă și pentru executarea silită a sumelor datorate cu titlu de obligație de întreținere, deoarece, potrivit art. 729 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, în cazul acestor creanțe, salariile și alte venituri periodice ale debitorului întreținerii pot fi urmărite până la jumătate din venitul lunar net. Este de precizat că, în unele hotărâri judecătorești dintre cele anexate prezentelor sesizări, normele de procedură referitoare la urmărirea mobiliară a debitorului au fost aplicate în mod direct, în sensul că, din moment ce echivalentul valoric al normei de hrană din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este insesizabil (fie pentru că nu este inclus în venitul salarial, fie în considerarea afecțiunii speciale), acesta nu poate fi luat în considerare la calcularea pensiei de întreținere. Acest argument este greșit, deoarece aplicarea dispozițiilor referitoare la urmărirea silită a bunurilor debitorului implică un titlu executoriu, respectiv o hotărâre judecătorească ce conține obligația de plată a pensiei de întreținere, calculată în funcție de venitul lunar net al debitorului. Ca atare, normele nu pot fi aplicate și în cazul stabilirii cuantumului pensiei de întreținere, cu finalitatea obținerii unui titlu executoriu.

63. Constatarea anterioară semnifică, în același timp, neinclusiunea acelorași sume în salariul lunar sau, după caz, în solda lunară, nefiind drepturi salariale ce pot intra în componența sumelor ce reprezintă contraprestația muncii prestate de beneficiarii dreptului la hrană gratuită.

64. Este esențial de precizat, totodată, că, în raport cu constatarea anterioară, este lipsită de relevanță împrejurarea că sumele de bani în discuție au caracter de continuitate, cât timp nu reprezintă venituri de natură salarială.

65. Desigur, nu pot fi ignorate considerentele referitoare la rațiunea acordării dreptului în discuție, anume specificul activității depuse de beneficiari și condițiile în care aceasta se desfășoară, ce impun un efort suplimentar pentru menținerea randamentului optim îndeplinirii corespunzătoare a sarcinilor.

66. Aceste considerente se înscriu în abordarea tradițională a problemei categoriilor de venituri ce pot fi incluse în baza de calcul al pensiei de întreținere, pe linia deschisă de Decizia de îndrumare nr. 14 din 23 mai 1963 a Plenului fostului Tribunal Suprem. În cuprinsul acestei decizii s-a statuat că sporul pentru condiții deosebite de muncă nu poate fi luat în considerare în acest scop, deoarece este acordat pentru "a da posibilitate materială angajaților să prevină ori să înlăture efectele dăunătoare pe care le au asupra organismului omenesc acele munci în condițiile speciale avute în vedere la acordarea sporurilor", astfel încât "este necesar ca sporul să rămână în întregime destinat afecțiunii sale". S-a mai reținut că ignorarea scopului urmărit de legiuitor la acordarea sporului "ar duce la micșorarea posibilității de apărare

a organismului angajatului care lucrează în aceste condiții, aceasta fiind și împotriva intereselor creditorului întreținerii".

67. În doctrină a fost preluată ideea sumelor cu destinație specială, care trebuie să rămână în întregime destinate afecțiunii lor, fără a se indica, însă, alte sume salariale decât cele privind sporul pentru condiții deosebite de muncă (mediu vătămător, greu sau periculos), abordare menținută inclusiv în condițiile actualului Cod civil.

68. Se poate considera că, în funcție de condițiile în care își desfășoară activitatea beneficiarii dreptului reglementat de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sub aspectul condițiilor concrete de acordare, legiuitorul a urmărit compensarea efortului depus de beneficiari prin asigurarea unui aport caloric proporțional, necesar menținerii stării de sănătate și a tonusului adecvat desfășurării activității în condiții optime, aport calculat prin numărul de calorii/zi.

69. În același timp, însă, nu poate fi ignorat că, în ceea ce privește pe beneficiarii dreptului în discuție, statutul actual reglementat reflectă o multiplicare a drepturilor acordate în considerarea condițiilor specifice de desfășurare a activității, prevăzute în Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările și completările ulterioare, anexa nr. VII, pentru personalul din cadrul instituțiilor publice de apărare, ordine publică și siguranță națională.

70. Acestea constau în sporuri (pentru condiții periculoase sau vătămătoare, pentru condiții grele de muncă, pentru activitățile care solicită o încordare psihică foarte ridicată), compensații (de risc/pericol deosebit pentru munca cu grad ridicat de risc sau, după caz, în condiții de pericol deosebit, desfășurată în exercitarea atribuțiilor funcționale; pentru cei care desfășoară activități privind prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului propriu), majorări ale soldei de bază (de exemplu, pentru cei care execută lucrări de excepție sau misiuni speciale), indemnizații (de exemplu, pentru personalul care lucrează cu cifru de stat).

71. La acestea se adaugă drepturile prevăzute de legile proprii privind statutul categoriilor de personal din fiecare domeniu - apărare, ordine publică, respectiv siguranță națională.

72. În contextul în care toate aceste drepturi pot fi socotite ca având o destinație specială (compensarea efortului depus în condiții speciale de activitate) și, uneori, se suprapun, criteriul afecțiunii pentru includerea ori excluderea drepturilor de natură salarială din baza de calcul al pensiei de întreținere se diluează, fiind dificil de aplicat de la caz la caz. În plus, există riscul ca raportul de proporționalitate dintre starea de nevoie a creditorului și mijloacele de care dispune în concret debitorul să fie rupt, cu toate că, potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, părinții au obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia, principiu care se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibrul socioafectiv și la viața de familie, conform art. 2 alin. (2) din același act normativ.

73. Ca atare, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii observă că este preferabilă raportarea la criteriul naturii de venit salarial, în raport cu dispozițiile Codului fiscal, ce permite identificarea venitului din salariu sau a venitului asimilat acestuia (ceea ce face, oricum, inutilă stabilirea de către instanță a destinației speciale, cu atât mai mult cu cât această afecțiune a fost avută în vedere de către legiuitorul fiscal la determinarea veniturilor salariale, atunci când acestea au caracter de continuitate). În plus, raportarea la acele dispoziții echivalează cu aplicarea unui criteriu legal, ca atare previzibil.

74. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite recursurile în interesul legii formulate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil, echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului.

Obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 19 octombrie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Adriana Stamatescu

WWW.JURL.ro